

KARYS

Eina sykį | savaitę.

Kaina: 3 mėn. 10 moka,
6 mėn. 20 moka, 12 mėn.
35 moka. Atskiri numerai
— 00 skaitikų. —

Adresas: Krašto Apsau-
gos Ministerija. „Kario“
— Redakcija. —

Nr. 3 (87)

Kaunas, 1921 m., sausio mėn. 21 diena.

III metai.

Skubinkite užsakyti

1921 metams

„KARI“

Jis nušviečia mūsų armijos gyvenimą ir darbuotę.

Jis duoda daug naudingų patarimų kariuomenės reikaluose.

Jis suteikia žinių apie kitų valstybių armijas.

Jis parodo mūsų priešų karines pajėgas ir ieško kelių joms nugalėti.

Jis neša kareiviams mokslą, duoda jiems dailės raštų.

Todėl kiekvienas pilietis, kovojąs dėl Lietuvos nepriklausomybės, privalo akaltviti „KARI“.

Ne mes vieni.

Ne mes vieni tegauame pažinti, kas tai yra pla-
tis lenkų norai. Ne mums vieniems jie dedasi „vyr-
šniais broliais“ ir ištroškę globoti, joki būdu nenori
„tam jaunesniam“ pilnų metų pripažinti. Tokiose pat
padėtyje kaip mes, gal dar blogesnėje, yra Galicijos
Rusiniai. Jų istorija labai panaši į mūsų, ypač nuo to
laiko, kada Hugo Hetuvitkai-lenkikiški valstybė. Ukrai-
nos dalis pateko rusams, mažesnę — austrams su so-
nabinu rusiui miestu Lvovu, kurį taip pat, kaip mū-
su Vilnių, lenkai „spaudė prie savo širdies“. Kadangi
austrai daugiau laisvės duodavo pavergtoms tautoms,
negu rusai, tai ir tautinė rusiui judėjimas atlikau bu-
vo matyti Galicijoje. Čia buvo leidžiamos žadinamojo
kurinio knygos visai Ukrainai, čia įvykdavo darbuo-
tojų susivaižavimai. Čia kilo pirmosios kovos dėl
Lvovo universito.

Šiandien, kada didesnė Ukrainos dalis atsidūrė
bolševikų rankose, Ukrainos stigmatu tapo — rytų
Galicija valdoja po lenkų jungu.

Kam teko arčiau tą rusiui judėjimą pažinti, ir
kas, kaip mes lietuviai, žino, kiek kainuoja dirbti pa-

vergtos tautos atbudimui, tas ypatingai pasipiktins
pamatas, kaip lenkai be jokios atodaires, kar tik pri-
eina, siekia šitą tautą norą gyventi.

Valdžios organas „Rzeczpospolita“ pradėjusiu metę
gruodžio gale išėjo straipsnis „Artimesnieji ir tolimie-
siaji ryšiai“. Tas straipsnis parodė, rodos, visą tam,
kad išleikinti rusiui judėjimą. Pasakyta, kad jų visai
atgijimas tėra austrų plačių padaras, kad tik keli rūs-
šinkai kelia, trūkumą ir lenkams nenorį pasiduoti,
kad jie nieko negali, nieko neišmano ir esą turi nu-
tūli. Ar ne tas pats jų sakoma apie lietuvius, ar net
tokie pat melai rašomi jų laikraščiuose ir jų užsienio
draugų spaudoje apie mūsų šių dienų gyvenimą. Tik
rusinai silpnai žandies ir jais jodinėjama su pasitycio-
jimu, nes „vargas pavergtiesiems“.

Mus ir gi norima pažaboti ir jodinti, dėja nei-
seks. Dar Lietuva turi balsą ir kas kartą stipresnį ir
dar turi draugų, kurie tą balsą girdi, kurie mūsų mo-
kėjimu gyventi pasitiki. Bet, kada skaitai ir girdi, ką
daro „gerasis globėjas“ su tais, kam išmūšė glaktą iš
rąnkų, kaip tautos darbuotojus sukliše į kalėjimą, dargi
darbuotojų vardą jiems atima, o laiko lygiai su vagi-
mis ir plėšikais, tada kyla karščiausias pasiryšimas ne-
paduoti savo laisvės likimui niekadoms!

Vargas pavergtiesiems! Ne mes vieni susidūrime
su tais pačiais puolikais, pažinome jų elgtmes, pa-
žinkime dar ir jų būdą, tą begalinį gobūmą, tą iš-
dumą, pulkybę, kuri tik sau gyvenimo, laisvės ir tai-
mės tegeldžia, o ką tik pasmaugti gali — smargia.

Ne mes vieni tai gauname patirti. Tačiau mes
lietuviai esame geresnėje padėtyje, ir tą savo padė-
tyje turime stiprinti, auginti vis atsimindami, kad ir tuos
pačius rusiaus, jog „vargas pavergtiesiems“.

Pasikalbėjimas su Virbalio stoties Komen- dantu Vyresniuoju Leitenantu GURECKIU.

Oruodžio mėn. pabaigoje pasikalbėjau su Virbalio
stoties Komendantu Vyresniuoju Leitenantu G u r e c k i u.

Klausiu, kokioje padėtyje Tamsta pavestose Komen-
dantūros kareivių švietimo darbas? Kiek Tamsta turi
kareivių? Kas aiškinama jiems ba kario mokslo?

Komendantūra 2-ros rėšies. Prie Komendantūros
priskirta kareivių komanda (arti 35 žmonės). Kareiviai
darbo turi, bet ji atlieka tūnkamai ir lengvai. Kareiviai
vyrų geri mano duotuosius įsakymus skubiai ir tin-
kamai išpildo. Kareivių darbas nešti įvairias tarny-
bas ir sargybas, kurių, žinoma, 1-os rėšies mutiada
ir pereiname punkte — nestinga. Kariniai praktikos už-
siėmimai ir teorijos pamokos kareiviams daromi bent
2-3 kart savaitė. Keliems mėnesiams atgal, liucos-
niam laikui esant, buvau bepradedęs įtaisyti kareivių

mokykla, kurioje iš pat pradžių pradėjau rašyti. Lietuvoje istorija, pradėjau nupiešdamas, rašiau. Jos tėvynės padėti dabar ir svetimo valstybės gloje, mokau rašyti ir skaityti. Šis mokymas del laiko stokos ir net kankurių, šaltumų, dalykui ilgai testu nepavyko, — nutruko.

Nors mokslas nutruko, bet neturėjau galvoti, kad tą ateityje tam panašiai suėjusi — įsteigti. Labai begant sumaniau įsteigti stoties Komendantūros kareivių. Lėšų neturinti. Tada surengiau konkursą, iš kurio nors mažo pelno, tačiau jau pradėjau išdėsimą.

Cia jau reikia tęsti darbas toliau.

Tuo metu padarėm rinkliava, kuri žinoma pasiskelbė. Be to dažnai suaukštinome vietos maitinimą ir geležinkelio darbininkų sąjungą, vėliau Komendantūros darbams kareiviams — vyr. rašt., kaip tai rašyta, Bant'ni'ka'is ir kt. Labai pasistengėm padaryti rinkliava arba paprašyti iš kabinančių svetimų asmenų pasukoti vietos stoties Komendantūros kareivių knygynui įsteigti, nuo to žinoma, pastarieji neatstydavo. Taip, šodnie sakant tik vien iš aukų tapo įsteigtas Virbalio stoties Komendantūros kareivių knygynas, kuriame jau yra įrengtos 625 kaip skaitymai, taip ir įvairaus mokslo turinio knygos. Knygos yra neblogos, nes čia randasi ir mūsų rašytojų, poetų, kuo ne visai raštai išleisti D-ro V. Kudirkos raštus, kurių negalima buvo iki šiol rasti ir nupirkti, kadomet tik išina iš spaudos kokia nors knyga, tuojau pasistengiam ją įsigyti. Knygas kareiviai norom skaito. Knygynu be mūsų kareivių naudojasi ir vietos geležinkelio tarnautojai, kartais šis tas ir iš miestinės darbininkų tūpų. Taip maždaug, kol kas, kitaip negalėjamas, rūpinuosi kareivių švietimo darbu.

— Pagirūnas ir puikus dalykas, atsakiau aš.

— O kaip su laikraščiu skaitymu, ar gaunate, skaitote?

— Taip, iš suaukštinimų pinigų esame išsirašę ir skaitome: „Lietuva“, „Laisvė“, „Kari“, „Tribūna“ ir kt.

— Aai tai matyti pas jus švietimo darbas nėra atskiras, bet ir net anksčiau pakilęs, negu kitose Komendantūrose, o net ir kariuomenės dalyse?

— Taip, taip — atsakė Komendantas.

— Matai, Tamsta, dabar Generalinio Štabo, Literatūros Skyriaus Švietimo Dalis rūpinasi įsteigti kaip patalpiose, taip ir atskirose kariuomenės dalyse kareivių mokyklas. Mokykloms jau yra išdirbusi net programos, kurios yra labai tinkamos. Ten visu pirmausia kreipiamas dėmesys į visai bemokslūs, kurie, žinoma, mūsų tautai esant svetimos valstybės gloje, negalėjo rašto ir skaitymo išmokti, kas dabar jiems yra netik ką nemalonu, bet ir pačiai valstybei, kurios kariuomenės darbštumu ir energija stebisi svetimos valstybės — mūsų reikalinga, kad tos svetimos valstybės stebėtusi ir mūsų kariuomenės kultūringumu. Tam tikslui, tuojau Tamsta pastebėsi, bus išspaudintos „Karyje“ minėtos su metodiniais nurodymais kareivių mokykloms programos, būtent:

- 1) Rašto ir skaitymo analfabetams;
- 2) Lietuvių kalbos jau pramokusiųs šiek tiek rašyti ir skaityti;
- 3) Istorijos ir visuomenės;
- 4) Prigimties;
- 5) Krašto ir geografijos;
- 6) Aritmetikos ir geometrijos; todėl, pravartu būtų ir iš Tamstos pasės, kumiam darbai matyti Tamstos pasiūventiną — kreipti dėmesio.

— Labai gerai, kiek tik teis — laikus pasistengsiu. Matai, Tamsta, nors patalpių dažnai darbu apkrauti, bet man rūpi savas švietimas — turis vėlavos, tai pirmoje vietoje.

... la... buo... nasi...
... ma... au.

... die... tyw... sus...
... minė... me... ro... kurie...
... tyriau... anti... dantu...
Sako: po... ar... jau...
bo laika...

... G...
... itus...
... balie... K... V...
... ir d... jo...

J. Andziulis.

Kaunas, 8-1-21.

kelionės į 12 pėst. pulką Vilkaviškini

Sansio mėn. 11 d. i. m. išvažiavau į 12 pėstininkų pulką Vilkaviškini, padaryti kareiviams paskaitas iš Vilkaviškio stoties į miestą pasisekė pavykti arkliais vejonėliu, nes Generalinio Štabo Literatūros Skyriaus Viršininko duodami 12 pėst. pulko Vadas telefonogramą atsiųsti į Vilkaviškio stotį arkliais, ir 12 pėst. pulko telefonisto, priežasties nurodytu laiku pulko Vadas nebuvo paduota, kam jis negalėjo minėtu laiku duoti atitinkamo parodymo. Į Vilkaviškio miestą patekiau 2 val. dieną. Suradęs kooperatyvą „G r a d o“ telefoną nors gana sunkiai per vietos centralinę (papasiai kaip ir su Kauno miesto centraline) pasisekė išsakyti 12 pulko Vadas ir sulig jo pakvietimo nvykau jo butą. Ten nutarėm rytojaus dienai King „Palaso“ salėje padaryti 2 paskaiti, būtent: 1-mą nuo 9—11, o 2-mą ją nuo 2—4 val. Taip pat kalbėjom del kareivių švietimo darbo. Neseniai prapėjus pulko formuotis, kareivių švietimo darbo maža dar kas padaryta, visa tik kad išrinkta kareivių švietimo komisijė, kuri tuojau jau pradės rūpintis švietimo reikalais ir esu tikras, kad ateityje savo darbuot, išplėsi-kabėlio pulko vadas. Priešiau jam dar žinių apie kareivių švietimo darbu, kuriuo rūpinasi Generalinio Štabo, Literatūros Skyriaus švietimo Dalis.

Duo meta jau skambėjo gerios ir prazios, ir pulko p. pulko kareivių dainuojamos lietuvių dainos, kurie savo vado vedami žingsniavo į paskaitai paskirtą vietą.

Atėjoja ir mudu su pulko vadu. Salėje jau buvo susėdė ir keliolika susidė kareivių. Būfeto vietoje radosi arti dešimties kariūnų. Vienam iš kariūnų su komendantas kareivius, ramiai vadis pasaveikimo su jais sveiki vyrų. Tik ne sutarimui garsiai atsakė „Sveiks Tamsta! Tuoj pradėsiu paskaiti. Pirmajame sūblė, kuris kareivių nebuvo užimtas, susėdė visi atvykusieji kariūnukai, kurių skaitėm ir patį pulko vada, majoras S. Paskaita labiau laikėsi lietuvių tautinės samonės atgijimą. Nepriklausomybės atgijimą ir kovą del jos. Kareiviai klausė atidžiai. Matyti, kad paskaita, kuri dar tik pirmą kartą buvo daroma jų pulke, turėjo kiekvieną jos klausytoją užinteresuoti. Vėliau apibūdina, kaip sunku ir svarbu pradavinį besame mes kovodami su valdais mūsų priešais, bet mūsų upas netik ką neįspūdi, bet ir pakyla, nes nors neseniai susitvėre mūsų valstybė ir susiorganizavo jos kariuomenė, o jau dėjus darbus yra nudirbasi, būtent sumatėsi bolševikus, kolektyvines, nemaza plėpti yra davusi ir broliams — lenkams. Galop atmintis tie mūsų broliai, kurie darbinat savo kovodami del tovy žemės ir laisvės, kuriems pagerbu kareiviai ir tautin-

Kai visi atsisoto ir matėsi juoga tikras, šviesus, už-
jautimas ir kelias dešimtis sekandų matė įskriejant
nepaprastą tyč.

Toliau buvo kalbama apie mūsų Lietuvos kareivius
auslėtai, apibūdinti sunkias pradžios pulko formu-
vimo darbas ir kareivių padėtis, bet visų geriausias turint
gerą vili, pakyla žmoguje ūpas ir sunkiose gyvenimo
bangose jis (žmogus) pakelia nepaprastas sunkenybes...
Tuo paskaita ir baigiau. Berods, buvo dar keletas
rimtų kareivių duotų klausimų, kuriuos jiems atsak-
kinėjau. Paskaita tęsėsi 3 val.

Po paskaitos išdalinta kareiviams laikraščiai ir
keletas knygelėlių „Mūsų žemė“. Kareiviai, karininkų ve-
dami, iš salės išėjo ir prieš ją išsiriškė linksmi, pa-
kildami ūpu, dainuodami „numarsiravo“ pietauti
kareivines.

Padaryta pietų pertrauka (nuo 12—2 val.)
Po pietų nuo 2—4 val. atvyko kita pulko kareiv-
vių dalis, nes vienu kartu Klno salėn negalėjo sutilti.
Čia jiems pakartota pirmiau skaitytoji paskaita, ku-
rios klausės atvėžiai, kaip ir pirmieji. Paskaita baigta
4 val. Po paskaitos kareiviams išdalinta likusioji lite-
ratūra.

... Kareivių ūpas pakilęs ir reiškia jie net noro
tokias paskaitas turėti dažniau.

Nuo 4 val. raitam kareiviui palydovui lydint nu-
vykau į Vilkaviškio stotį, nes 4 val. 50 min. turėjo
išėiti traukinys. Vykstant stotin vis vaizdavosi koks
tai malonumas vėl grįžti arba dar kartą atvykti minė-
tan pulkan ir ten su tais pasiryžusiais stoti į kovą
prieš Tėvynės puolikus—priešus, dalintis darbais, mi-
nimis ir norais.

Iš pasikalbėjimų su pulko vadu, pasirodė, nors
pulkas dar nesenai formuojasi, tačiau išvengus įvairių
trūkumų ir pakėlus kareivių ūpą arba suteikus jiems žinių
iš dabartinio momento, reikalinga, kad mūsų vyriau-
sybė daugiau kreiptų dėmesio į minėtojo kareivių pul-
ko medžiaginį aprūpinimą ir dvasiai pakelti padaryti
dar keletą paskaitų ar pasikalbėjimų.

J. A n d z i u l i a.

Kaunas, 14. I. 21.

Pr. V. Bū d v y t i s.

Aš svajojau svajonėse
Vieną gražią, gražią—dailę;
Aš mylėjau merguonėle,
Blizguonėle baltą, baltą,—
Aš rogėjau asarėle
Vieną tyčią, tyčią—gailią.
Vis tą poelį pilką dieną
Aš svajojau svajonėse,
Ir dainėle—vienai viena—
Ir žvaigždėle blizguonėle
Ramyliėjau, vienai viena—
Vienai viena naktučėle...

Kaunas, 9. VIII. 20

Pr. V y t a s B ū d v y t i s.

Prabėgo skaisti vasarėlė žimai,
Nepalikusi savo gražybės žymių;
Pažvelki nūnai—jau saulutė žemai,
Sode nesigirdi paukštelių giesmių.
Praėjo žiedai, dar lyg vakar židai,
O žaigžda ju ner—jau nukrymė žemai,
Ir nusaltė miškai kai valtoja žemai,
Tau valdenas visur jau kalton žemai.

Jau svajonė skaisti, už vaikystės sapnai,
Su lapelinis gelsvais išsibėkė kaž—kur,—
Su lakštutėms, kitkart kur aidėjo linksmi,
Jos išskrido, turbūt, žiemavotė svatur.

Ko krūtine lūsti? Išgesiai vien plkti,
Sukinėjas būriais, it tie lapai takuos,—
Jau pradingo senai vasarėlė skaisti,
Ir vaikosi vėlai laukuose plikuos.

Marjampolė, 3. XI. 19.

Pr. Bū d v y t i s—S v y r u n d a.

Už Tėvynę linksmi...

M a r i a

Vai nutikkit draugai, nedainuokit daugiau,
Jau nuo jūsų dainų nebebus man smagiau,
Jau praėjo laikas, kur šypsojo veidai,
Kur skambėjo linksmi, mūs dainelių aidai.
Neviliokit, draugai, savo tarpan daugiau
Negaliu su jumis pasilikti ilgiau.

Ten pasaulio skliaustai, tenai siaučia gaisrai,
Ten kvatojas mirtis, vietoj kaimo—tyrai,
Tenai mūsų draugai žemėj ilsis senai
Jie jau žuvo—negriš, neatgis amžiniai.
Nestambėti aidams mūs dainelių linksmi,
Kuomet girdis laukuos žūstančiųjų linksmi.

Nebežaisiu su jumis kieliškėliais aš jau,
Nes Tėvynė vadin eit į kovą tuojau.
Nedainuosiu su jumis tų dainelių daugiaus
Kurioms ilgus metus it vaikėlis džiaugiaus.
Tenai siaučia ugnis, ten Perkūnas vadis,
Ten Tėvynės vaikai eina drąsiai mirtin.

Daugel žuvo tenai ir negriš amžiniai,
Daugel eina nūnai dar kariuoti tenai.
O nelikti čia mum, nedainuoti dainas,
Kad laimingas sutikt mūs Tėvynai dienas.
Valio, Vyrai, ir mes eism mirti tenai
Su didvyrio drąsa—už Tėvynę, linksmi.

Tauragė, 25. II. 19 m.

Ką kiekvienas kareivis turi žinoti apie artileriją.

(Tęsa 2 Nr.)

3. Artilerijos naudojimas lauke.

a) Zyglavimas.

Baterija žyguoja (važiuoja) žygio taip vadinamoji
riukinė: baterijos priešaky joja vadas, toliau eina
sekancia tvarka: žvalgai, vyresnysis baterijos karinia-
kas, telefonų vedimas, pirmoji patranka, jos dėžė, an-
roji patranka, jos dėžė ir t. t. Būrių vadai joja šaly
savo būrių, ties jų viduriu. Kaip taisyklė kovos žygy
avangardui duodamas vienas artilerijos divizionas, ar
kiek mažiau. Dažnai, ypač prie tiltų, kaimų, miškų
galima lankti mažų priešų puolimų, kuriuos reikia
greit atremti.

Tuomet priešakinės riukinės avangardo duodamas
artiljerijos būrys, kai kada naudinga nusiųsti net viena
patranka.

Didžiausioji artilerijos dalis žyguoja kartu su vy-
riausiomis įegomis, paprastai, tuojau už priešakinio
bataliono. Labai ilgose žygy riukinėse, ypač einant
kalnuotais kalnais ir miškais, artilerijos įegoms įprau-
džiam pasidaryti barjais apsaugoti, barjais nuo pė-
...

kėto iš šono antpuolė. Tom įprastose dalim žygiuoti dažnai būna labai sunku, nes jos turi eiti paslėpę baterijų dulkėse ir vargti nuo neįgaus arklių žingsnio. Tačiau su tuo reikia sutikti, kadangi to reikalauja ramus, be pavojaus artilerijos žygiavimas, kuri žygyje visat bejėgė.

Jei artilerija užimti kovos pozicijas risčia eina pirmyn, pėstininkuose pasidaro spragos, kurios reikia užpildyti ryšiu palaikyti, ryšių žvalgiais arba motociklistais. Pėstininkai rūpinasi pasišalinant iš kelio palengvinti risčiuoti artilerijai (dešinė ar kairė pusė—laisva). Paprastai pasiuntinys, kuris atneša įsakymą baterijoms užimti poziciją, praneša priešakinės kuopos vadui, kuri kelio pusė turi būti laisva. Pačių pėstininku nauja, kaip galima greičiau išpildyti duotąjį įsakymą ir, kad nė pusės minutės baterija nepavėluotų užimti pozicijas ir atidengti ugnį, nes dažnai nuo to pareina patogių pozicijų pėstininkams užėmimas. Del to pėstininkų rinktinės plačiuose keliuose pasitraukia į vieną jo šalį, siauruose—visai iš kelio.

b) Kovos pozicija.

Vieta, iš kurios artilerija šauda, vadinasi artilerijos kovos pozicija: jos būna dviejų rūšių: pridengtos ir atviro. Atvira vadinama tokia pozicija, nuo kurios talkinčių ir sargų galima patranką nuvesti tiesiog į matomą taikinį, bet sykiu būti matomam priešui.

Pridengta pozicija vadinama paslėpta nuo priešo akių (už kalnų, miško, namo ir t.t.); talkinimas tada reikalauja tobulesnių prietaisų (priedų).

Del šių laikų smarkaus priešo ginklų (šautuvų ir artilerijos) veikimo ir taipgi del taikymo priedų ištobulinimo, kurie leidžia sudėtinu taikymu iš uždengtos pozicijos apšaudyti net slenkantį taikinį, dabar beveik būtinai naudojamos pridengtomis pozicijomis. Bet gerai ir narsiai artilerijai nekarta tenka užimti atvira pozicija, kad greitai ugnimi plecti besitraukiantį priešą, ar iš artimos pozicijos paremti antpuolį savųjų ir palengvinti jiems slinkimą pirmyn.

Pavojingiausias artilerijos žygiavimas ir momentas, kada atkabina nuo pirmagalių. Tada artilerija sudaro priešui labai gerą taikinį; net maži, bet nepaprastai drąsūs patrullai arba tykojantis kulkosvaidis gali išaudęs arklius padaryti bateriją ilgam laikui netikusią kovai.

Artilerijos pozicijoje patranka ir dėžė stovi visai arti (vienas žingsnis). Numeriai slepiasi nuo priešo kulkų už patrankų ir dėžių pilno skydų. Iš šono ir nedidelė ugnis yra labai pavojinga, nes prieš ją baterija beveik beginklė. Vikrus pėstininkų patrullai, kurie pasinaudodami vietos prigimtim, prišliaužia prie baterijos pozicijų, gali pasiekti nepaprastų pasisekimų.

Lauko kare patrankų ir dėžių pirmagaliai statomi užpakaly artilerijos pozicijos kelus šimtus žingsnių į šoną ir kiek galima pridengtoje nuo priešo ugnies vietoje. Jie nekarta turi keisti savo vietą, kad išvengtų priešo sviedinių ar kulkų veikimo. Jei pėstininkams pasitalko gerai pašaudyti priešo pirmagalius ir arklius, tai greitu laiku galima laukti gerų išdėvų.

Sviedinių papildymas eina tokiu būdu: sviedinių vežimai privažiuoja prie artilerijos pozicijos, iškrauna juos, pasiima išsautų sviedinių tūtas ir grįžta; jei aiškus pavojus neleidžia visai privažiuoti, tada privažiavę kiek galima arčiau iškrauna ir grįžta. Iškrautus sviedinius atneša prie patrankų atskiri numeriai.

Poziciniame kare pirmagaliai paprastai stovi kelių kilometrų artilerijos pozicijos užpakaly, kur nors kalnie. Tokiu būdu artilerija labiau apsaugoma nuo įvairaus oro įtakos, kuri ji oplan nujaucia, negu žmogus. Blogai to sutvarkymo puse—artilėja nustoję savo pabrūgtą pabrūgtą iš vietos, todėl priešui pabrūgti gali patikti į veidus arba savitinkams einauti pri-

myti atšildyta nuo jų. Poziciniame kare artilerijos pozicijos daromos kiek galima stipresnės ir apbrūgtinamos ryšių ravais, kareivių rūšiais, šovinių sandėliais ir net spūgtuotų vietų tinklais, taip kad dažnai, baterija stovėdama vienoj vietoj beletų savaičių būna apsaugota nuo lauko patrankų granatų. Tokiose pozicijose taip pat kreipiama daug dėmesio į priedangą nuo aeroplanų ir tikrumą telefono ryšių.

c) Sekimas.

Savo ugnimi artilerija turi padėti pėstininkams, už kurių ji stovi. Kadangi baterijos apšaudymo karas paprastai būna gan platus ir negali nuolat ir lygiai apšaudyti visos baro platumos, o dar iš tolo sunku pastebėti visas smulkmenas, todėl baterijos Vadas turi matyti sviedinių sprogių ir valdyti ugnį, t. y. taisyti patrankų nustatymą ir savo arba priešo pėstininkams judant, perkelti ugnį į reikalingą vietą. Tuo tikslu artilerija turi sekti dvejopu būdu, baterijos vadas iš savo punkto žiūryklės turi matyti visą barą ir be to pirmyn pasinęs karininkas, arba puskarininkis turi matyti smulkmenas ir palaikyti ryšį su pėstininkais, kurių linijos dažnai iš vado žiūryklės (sekimo arba tēmijimo punkto) nesimato.

Kadangi dažniausiai iš artilerijos pozicijos nematyti apšaudomųjų talkinčių, baterijos vadas turi išrinkti sau gerą žiūryklę (sekimo punktą), kad gerai galėtų valdyti savo baterijos ugnį. Rasti gerą žiūryklę yra labai svarbu, nes tai yra lyg baterijos akys. Aple žiūryklės vieta šiaurų nurodymų nėra, jos parinkimas pareina nuo baro ir faktinių aplinkybių. Nekar-ta ji būna toli nuo baterijos, gerokai išsikišusi pirmyn, ant kalnelio, nuo kurio atsidaro platus reginys į priešo apkasus, kit kart iš šono ir net baterijos užpakaly. Kaip kada pasiseka padaryti žiūryklę arti baterijos, kur nors pamiškeje, medų, arba netoli esančio kalnelio. Jei laikas leidžia, tai sekti reikia būtinai įtakas į rūsį.

Reikia visados atsizvelgti į tai, kad netoli žiūryklės nebūtų žvalgų ir pasiuntinių judėjimo ir neišduotų jo vietos, nes prieš artilerija pastebėjusi tokią svarbią vietą būtinai ją apšaudys. Baterijos vado žiūryklė surišta su telefonų ryšiais su 1) vyresniuoju artilerijos viršininku, 2) su pėstininkais ir visomis baterijos žiūryklėmis.

Priešakiniai sekejai pirmiausiai turi palaikyti artilerijos ryšius su pėstininkais ir pranešinėti apie visas smulkmenas, kurių gerai nematyti iš baterijos vado žiūryklės. Todel jie turi būti išnešti mažiausiai iki batalionų štabų arba net iki pirmos apkasų linijos. Kaip pėstininkai slūdičia slapukus, tai artilerija iškiša pirmyn savo priešakinius sekejus, kad skubiai galėtų pranešti apie priešo judėjimus ir savo pėstininkų pagėdavimus pagelbėti patrankų ugnimi arba pradėti, perkelti ar sustabdyti ugnį.

Artimi ryšiai su pėstininkais geriausiai gali patikrinti, kokios prieš baterijos labiausiai įveikė mūšiklius, kur kulkosvaidžiai stovi, kur pastatyti ugniasvydžiai, kur galima iš priešo judėjimo numanyti, kad rengiamas antpuolis, kaip artilerijos ugnimi galima išbaldyti į veikusius gerai taikančius šaulius ir t. t.

Slapukai turi pažymėti apie visas įvykusias matomame prieš lauke, ypač apkasuose, atmainas ir tos visos žinios privalo pasiekti artilerijos sekejus, kuris sėdi pėstininkų apkasuose. Artilerijos sekejais, net ilgal būdamas apkasuose ir gerai einas savo pareigas, negali visko pastebėti, kas dedasi prieš lauke, todėl kiekvienas kareivis privalo kreipti į dėmesį į pastebėtas svarbias atmainas. Tik nuolatūs pėstininkų bendradarbiavimas su artilerijos sekejais gali patikrinti gerą tų dviejų rūšių ginklų veikimą.

Sekojai telefono savo baterijoms grana la savo pastebėjimus ir žinias, kurie sūlyti nuo pėstininkų ir iškilus reikalmi gali greitai sutinkinti artilerijos ugnį į pavojaus vietą ir, jei loviniai žūviai per arti savąjį, perkeldi ugnį.

Be to pėstininkai privalo visą laiką pranešinėti sekėjams apie tai, kas dedasi jų apkasuose, ypač apie naujų perkasų iškavimą, apie išsikūsiusių pirmyn vietų užėmimą, išsiųstus patrulius, apie apkasų linijos pertraukimą — (pelkes, upokšnis) ir galop apie priešpriešines žūvius (vijos dirbtis, pyrimas ir t. t.), kad tokiu būdu patikrinus sau artilerijos pagalbą ir išvengtų kai kada atsitinkančio šaudymo į savuosius. Jei pėstininkai nurodo, kaip toli krinta loviniai nuo talkinio, tai turi vengti išsireikškimų: arti, toli, kairėn, dešinėn, bet geriau naudotis pasaulio šaliniais (pv. 100 m. į pietų rytus) arba dar geriau pažymėti stačiai atstumą nuo talkinio (patariama naudotis žemėlapiu) pv. 50 m. nuo 3-ojo talkinio.

Poziciniame kare, kada priešas arti mūsų apkasų ir nuolat seka mūsų linijas, pėstininkų pamainos ir net atskiri kareiviai privalo arti žiūryklės atsargiai elgtis, kad nenukreptų į juos priešų ugnies. Tai — tiesa, pasakius — dažnai kartojamas neatsargumas blogai patiems pėstininkams atsiliepija, nes svarbiausiame momente priešui šaudant į žiūryklę būna apsunkintas ir dažnai net visai negalimas mūsų artilerijos veikimas.

Poziciniame kare galima dažnai rasti priešų sviedinių skeveldras ir galveles, iš kurių galima pažinti patrankų kalibrą ir šaudymo toli, kas labai gelbsti mūsų artilerijai nugalėti priešą. Tokias skeveldras ar galveles reikia atiduoti artilerijos sekėjams.

Lauko kare ir fronto perlaužimo momente priešakiniai sekėjai turi matyti, kur randa mūsų pirmutinę pėstininkų liniją, kada jie mano daryti antpuolį arba eiti su durtuvais, kokioje vietoje silpnesni, kad mūsų baterija galėtų tuomet tinkamai perkeldi ugnį. Tokiame atsitikime priešakiniai sekėjai irgi naudojami pėstininkų pagalba.

d) Iškilta pirmyn patranka.

Priešakiniai sekėjai apie kuriuos aukčiau rašėme, yra ne vieninteliai apkasuose artileristai. Kitiuose fronto baruose į pėstininkų apkasus įkasama patranka; jos uždavinys paprastai būna padėti atmušti pėstininkų ataką ir tik tada tęsda, kada priešas jau pradeda artintis, kitaip gali priešas ją pamatyti ir sudaužyti. Tokios patrankos paprastai statomos svarbiuose punktuose, iš kurių apkasų vietoje toliau būda, kad puolantiems priešui galėtų laudyti iš lono arba laurkai. Tada jos veikia nepaprastai dideliai ypač šaudant šrapnelis. Tos patrankos privalo būti gerai ir apsaugiai pridengtos ir stipriai užtvirtintos.

Be tų iškilusių pirmyn patrankų, laike karo atsirado ypatingos taip vadinamos apkasų arba pėstininkų patrankos, paskintos bendradarbiauti su pėstininkais visuose jų žygiuose. Kaip apkasų, taip ir lauko kovose yra mažo kalibro patrankos (pv. prancūzų 87 st-ri) taip lengvos, kad vienas kareivis gali jas pakuoti, mažos, dalios, kaip kulkosvaidis. Tada ja lengva pasiekti jų gi geras talkinumas ir šaudymo tolis (2500 m.) daro iš jų žymų franki priešų kulkosvaiziam, bombosvaiziam ir šaulių lizdam naikinti.

e) Artilerijos ugnis.

Šaudymo būdai priklauso nuo talkinio ir sviedinių rūšies. Kadangi artilerija šauda iš toli ir, kaip rašėme, daugiausia iš uždangų pozicijų ir dar atsiliepiame į talkinį turi paruošti sviedinį, todėl iš jų laudyti daug sunkiau, negu iš šautuvų ar kulkosvaizčių.

Kiekvienos artilerijos ugnies pamatas yra priešpriešas. Tai, kas pėstininkuose daroma, kaip žinia, artilerijoje be to ne žinoma. Priešaudymas, pra-

dedamas, kad gavus taip vadinamą „šakutę“ sviedinį, jo gaud šakute skiriamas tam tikras skaičius parinkti sviedinių. Pirmieji du sviediniai turi taip krinti, kad talkinys būtų jų kritimo vietų tarpe, taikiklis 2400 met. ir 2200 m. Anoda dviejų šimtų metrų šakute, reikiama talkinys yra kur nors tų dviejų šimtų metrų tolyje (tarp. 2400 m. ir 2200 m.). Sekančiais šūviais šakutė siaurinama, keičiant taikiklį 100 metrų, paskui 50 m., o jei reikiama net 25 m. Patikrinus šūvių kryptį ir, jei šaudoma šrapnelis, pataisius sprogimo aukštumą, pradeda žudanti ugnis. Tuosyk šaudoma vienu tolymu, arba jei reikalinga padidinti veikimą gilyn, tai seiant, reikiama po truputį keičiant taikyklį. Ugnies greitis (greitumas) pareina nuo uždavinio, kuris duotas baterijai.

Sviedinio parinkimas pareina nuo talkinio rūšies, kuris duotas baterijai apšaudyti.

Prieš nepridengtus talkinius, kuriuos galima numušti iš patrankos (lėkštai šaudant) dažniau šaudoma šrapnelis su distancine galvele.

Prieš uždengtus talkinius (pv. talkinys apkasuose už mūro, už namų) vartojama granata su distancine galvele. Stipriems daiktams naikinti (pv. kulkosvaiziam, patrankom, namam ir t.t.) naudojami granatos dauzymui ir šauda stačia trajektorija (gaubical). Kada talkinys labai toli ir distancine galvele nebeveikia į pagalbą eina sviediniai dauzymui ir tada žinoma granata daug geriau veikia už šrapnelis; tik viename atsitikime, t. y., kada reikia uždegti namai ir čia pat neturime padegantių sviedinių, geriau vartoti šrapnelis. Pagalios prieš oro talkinius galima vartoti abiejų rūšių sviediniai su distancinėmis galvelėmis, žinoma, jei nėra ypatingų tiems talkiniams sviedinių. Apšaudant judamąjį talkinį reikia sekti, kad jis išlektų iš ugnies rajono. Tai pastebėjęs sekėjas praneša, kad priešas sekant artilerija pakeistų ugnies kryptį ir tolymą. Ugnies greitis visados turi būti pritaikintas prie taktikos apyvostų. Del labai didelio suvartotų sviedinių skaičiaus artilerija privalo su jais apsėti atsargiai. Tačiau tai nereikiama, kad artilerija neturi išvystyti didelės ugnies. Priešingai, kaip ir pėstininkai, artilerija turi stengtis pranešti priešą savo ugnimi. Tuo tikslu, dar prieš dabartinį karą buvo žinomas t. v. ugnies antpuolis, t. y. staigiai ir stipriai išvystyta vienos ar kelių baterijų ugnis. Tada artilerija, vėl kaip ir pėstininkai, paprastai suglaudžia savo ugnį į svarbius punktus, pv. į tą barą, kur mano pulki pėstininkai. Tai vadinama „paruošti pėstininkams ataką“.

Audringoji ir uždangos ugnis.

Didžiojo kare kovų metu augant artilerijos svarbai, auga ir jos rūšys.

Vien svarbiausioji tai — audringoji ir uždangos ugnis.

Audringoji ugnis pikoje to žodžio prasmėje rusų fronte pastebėta gegužės 2 d. 1915 m. ties Gorlica, vadinasi savyje atkakli stiprus ugnies paruošimas. Didelis baterijų skaičius suglaudžia savo ugnį į priešų apkasus ir stengiasi sunaikinti priedangas, kulkosvaizčius, ugniasvaizčius, kelius, priėjimus ir t. t. arba išmušti iš apkasų į gubą.

Tokio didelio žūpimo ugnis palaikoma kelias ar keliolika valandų, vėkare gi fronte lūstis dienas, tur sutriuškinti priešų laikymus ir padaryti, kad galėtų mūsų pėstininkai silioti apkasus. Kad būtų sėkminga, turi būti vedama gerai išdirbtas planas, kuriuo kiekvienai baterijai nurodytas laikas, sviedinių skaičius ir veikimo baras.

Nuo momento, kada iškilta ataka į ataką, artilerija permėta ugnį toliau ir apšauda sviediniais uždangines pozicijas, uždangas, reikiamus kelius. Pėstininkams slenkant priedangas artilerija išsilaikina ugnies

Ugnis ir tokia būda prieš savo priešininkus, kaip
gaisras. Svarbiausia audringos ugnies savybė
yra sudeginti salygą — be tinkamo sandymo ir sandoro
vedimo — yra sudeginti priešininkų ir artilerijos
veikimas ugnies perėjimo momentu. Paskelbiant
mūsų priešininkai turi pasiekti pirmą priešų ap-
kasmą. Jei priešų apkasų gūbais duos nors va-
landėlę atsikvėpti nuo sunkios ugnies, tada ir ji
ji suspės ištraukti iš mūsų kulkosvaizdžius, tai mūsų
pėstininkams grėsia daug mirtinų. Todėl audringai
ugnimi nutilus, nė valandėlei abejonis, bet toliau eiti
į priešų apkasas.

Aukščiau minėtas ugnies perėjimas ir sienos su-
darymas prieš saviškius puolančius pėstininkus yra
perėjimas į kitos rūšies ugnį, t. y. uždangos ugnį.
Kaip audringoji ugnis savo antpuolio tikslu tarėsi su-
naikinti priešų apkasas, sandant daugiausia sunkiomis
granatomis, taip uždangos ugnis pirmiausia turi gyni-
ti mūsų ir vartojamos lengvesnės patrankos ir gran-
nelės. Uždangos ugnis turi sudaryti tarp priešų ir mi-
šų kareivių ugninę sieną, turi atlaikyti jėmų priėjimą ir
todel, jei mūsų pėstininkai skverbiasi pirmyn, turi
joms padėti, parafnuodama kiekvieną pasipriešinimą,
bet jei mūsų pėstininkai gūsi, turi padaryti tarp mi-
šų apkasų ir priešų B plėnį ir svino lietaus ugninę
sieną atkristi priešui, priversti susilaukyti jo pirmū-
nėms bangoms ir padaryti, kad negalėtų pribėgimo ra-
vais slykti pirmyn.

Ar žina, kaip audringoje ugnyje, svarbiausioji sa-
lyga — sudegintas priešininkų ir artilerijos veikimas. Abi
ginklų rūšys turi atidžiai sekti priešą. Pėstininkai pri-
valo toliau pranešti apie priešų antpuolio žymes ar-
tilerijai, kuri tuojuo praslinkus keliolika sekundų pri-
valo atidengti uždangos ugnį. Ir toliau netgi pasikarto-
dama po kelias minutes. Tuo laiku artilerija su pėsti-
ninkų pagalba savo nempla ugnimi turi sudaryti vi-
są priešų antpuolio bandymus. Priėjimas parodė,
kad esant gerai artilerijai ir veikiant sudeginta su pė-
stininkais pasiekti to nesunku.

(Bus daugiau)

TAUTOSAKA.

Prie Nemuno žalios girulės
Mūsų sodybos siūvejo:
Tėvs mano būvo prastas atvejas
O ir aš dirbau viens prieš jė
Leukai grobuoniui mums atpa
Viską naikino, degino,
Kurio sodybas mūsų kapu
Kas yra gyvas namas
Tėvas praturtintas kruvimi, pūvele
Mūsų sodybos gūsi, atideng
Tirtai apgautas savo mylimas
Kurį padarė visą vargą
Ir mudu dvieje sėdime ekilone
Smurtas ir karmas per visą
Iki sudegintam žaliame ekilone
Ir paskelbė sodybą atideng
Kad mūsiams mums padėto
Raukšlė kaip rėkiantis miškas
Karkasas be šūdo visą
Paliko viena jau mane.
Dabar aš vaikščioju vieni
Dabar aš vaikščioju vieni
Dabar aš vaikščioju vieni

Ar žina, kaip audringoje ugnyje, svarbiausioji sa-
lyga — sudegintas priešininkų ir artilerijos veikimas. Abi
ginklų rūšys turi atidžiai sekti priešą. Pėstininkai pri-
valo toliau pranešti apie priešų antpuolio žymes ar-
tilerijai, kuri tuojuo praslinkus keliolika sekundų pri-
valo atidengti uždangos ugnį. Ir toliau netgi pasikarto-
dama po kelias minutes. Tuo laiku artilerija su pėsti-
ninkų pagalba savo nempla ugnimi turi sudaryti vi-
są priešų antpuolio bandymus. Priėjimas parodė,
kad esant gerai artilerijai ir veikiant sudeginta su pė-
stininkais pasiekti to nesunku.

Ar žina, kaip audringoje ugnyje, svarbiausioji sa-
lyga — sudegintas priešininkų ir artilerijos veikimas. Abi
ginklų rūšys turi atidžiai sekti priešą. Pėstininkai pri-
valo toliau pranešti apie priešų antpuolio žymes ar-
tilerijai, kuri tuojuo praslinkus keliolika sekundų pri-
valo atidengti uždangos ugnį. Ir toliau netgi pasikarto-
dama po kelias minutes. Tuo laiku artilerija su pėsti-
ninkų pagalba savo nempla ugnimi turi sudaryti vi-
są priešų antpuolio bandymus. Priėjimas parodė,
kad esant gerai artilerijai ir veikiant sudeginta su pė-
stininkais pasiekti to nesunku.

Ar žina, kaip audringoje ugnyje, svarbiausioji sa-
lyga — sudegintas priešininkų ir artilerijos veikimas. Abi
ginklų rūšys turi atidžiai sekti priešą. Pėstininkai pri-
valo toliau pranešti apie priešų antpuolio žymes ar-
tilerijai, kuri tuojuo praslinkus keliolika sekundų pri-
valo atidengti uždangos ugnį. Ir toliau netgi pasikarto-
dama po kelias minutes. Tuo laiku artilerija su pėsti-
ninkų pagalba savo nempla ugnimi turi sudaryti vi-
są priešų antpuolio bandymus. Priėjimas parodė,
kad esant gerai artilerijai ir veikiant sudeginta su pė-
stininkais pasiekti to nesunku.

Ar žina, kaip audringoje ugnyje, svarbiausioji sa-
lyga — sudegintas priešininkų ir artilerijos veikimas. Abi
ginklų rūšys turi atidžiai sekti priešą. Pėstininkai pri-
valo toliau pranešti apie priešų antpuolio žymes ar-
tilerijai, kuri tuojuo praslinkus keliolika sekundų pri-
valo atidengti uždangos ugnį. Ir toliau netgi pasikarto-
dama po kelias minutes. Tuo laiku artilerija su pėsti-
ninkų pagalba savo nempla ugnimi turi sudaryti vi-
są priešų antpuolio bandymus. Priėjimas parodė,
kad esant gerai artilerijai ir veikiant sudeginta su pė-
stininkais pasiekti to nesunku.

Ar žina, kaip audringoje ugnyje, svarbiausioji sa-
lyga — sudegintas priešininkų ir artilerijos veikimas. Abi
ginklų rūšys turi atidžiai sekti priešą. Pėstininkai pri-
valo toliau pranešti apie priešų antpuolio žymes ar-
tilerijai, kuri tuojuo praslinkus keliolika sekundų pri-
valo atidengti uždangos ugnį. Ir toliau netgi pasikarto-
dama po kelias minutes. Tuo laiku artilerija su pėsti-
ninkų pagalba savo nempla ugnimi turi sudaryti vi-
są priešų antpuolio bandymus. Priėjimas parodė,
kad esant gerai artilerijai ir veikiant sudeginta su pė-
stininkais pasiekti to nesunku.

Ar žina, kaip audringoje ugnyje, svarbiausioji sa-
lyga — sudegintas priešininkų ir artilerijos veikimas. Abi
ginklų rūšys turi atidžiai sekti priešą. Pėstininkai pri-
valo toliau pranešti apie priešų antpuolio žymes ar-
tilerijai, kuri tuojuo praslinkus keliolika sekundų pri-
valo atidengti uždangos ugnį. Ir toliau netgi pasikarto-
dama po kelias minutes. Tuo laiku artilerija su pėsti-
ninkų pagalba savo nempla ugnimi turi sudaryti vi-
są priešų antpuolio bandymus. Priėjimas parodė,
kad esant gerai artilerijai ir veikiant sudeginta su pė-
stininkais pasiekti to nesunku.

Ar žina, kaip audringoje ugnyje, svarbiausioji sa-
lyga — sudegintas priešininkų ir artilerijos veikimas. Abi
ginklų rūšys turi atidžiai sekti priešą. Pėstininkai pri-
valo toliau pranešti apie priešų antpuolio žymes ar-
tilerijai, kuri tuojuo praslinkus keliolika sekundų pri-
valo atidengti uždangos ugnį. Ir toliau netgi pasikarto-
dama po kelias minutes. Tuo laiku artilerija su pėsti-
ninkų pagalba savo nempla ugnimi turi sudaryti vi-
są priešų antpuolio bandymus. Priėjimas parodė,
kad esant gerai artilerijai ir veikiant sudeginta su pė-
stininkais pasiekti to nesunku.

Ar žina, kaip audringoje ugnyje, svarbiausioji sa-
lyga — sudegintas priešininkų ir artilerijos veikimas. Abi
ginklų rūšys turi atidžiai sekti priešą. Pėstininkai pri-
valo toliau pranešti apie priešų antpuolio žymes ar-
tilerijai, kuri tuojuo praslinkus keliolika sekundų pri-
valo atidengti uždangos ugnį. Ir toliau netgi pasikarto-
dama po kelias minutes. Tuo laiku artilerija su pėsti-
ninkų pagalba savo nempla ugnimi turi sudaryti vi-
są priešų antpuolio bandymus. Priėjimas parodė,
kad esant gerai artilerijai ir veikiant sudeginta su pė-
stininkais pasiekti to nesunku.

Ar žina, kaip audringoje ugnyje, svarbiausioji sa-
lyga — sudegintas priešininkų ir artilerijos veikimas. Abi
ginklų rūšys turi atidžiai sekti priešą. Pėstininkai pri-
valo toliau pranešti apie priešų antpuolio žymes ar-
tilerijai, kuri tuojuo praslinkus keliolika sekundų pri-
valo atidengti uždangos ugnį. Ir toliau netgi pasikarto-
dama po kelias minutes. Tuo laiku artilerija su pėsti-
ninkų pagalba savo nempla ugnimi turi sudaryti vi-
są priešų antpuolio bandymus. Priėjimas parodė,
kad esant gerai artilerijai ir veikiant sudeginta su pė-
stininkais pasiekti to nesunku.

Ar žina, kaip audringoje ugnyje, svarbiausioji sa-
lyga — sudegintas priešininkų ir artilerijos veikimas. Abi
ginklų rūšys turi atidžiai sekti priešą. Pėstininkai pri-
valo toliau pranešti apie priešų antpuolio žymes ar-
tilerijai, kuri tuojuo praslinkus keliolika sekundų pri-
valo atidengti uždangos ugnį. Ir toliau netgi pasikarto-
dama po kelias minutes. Tuo laiku artilerija su pėsti-
ninkų pagalba savo nempla ugnimi turi sudaryti vi-
są priešų antpuolio bandymus. Priėjimas parodė,
kad esant gerai artilerijai ir veikiant sudeginta su pė-
stininkais pasiekti to nesunku.

Ar žina, kaip audringoje ugnyje, svarbiausioji sa-
lyga — sudegintas priešininkų ir artilerijos veikimas. Abi
ginklų rūšys turi atidžiai sekti priešą. Pėstininkai pri-
valo toliau pranešti apie priešų antpuolio žymes ar-
tilerijai, kuri tuojuo praslinkus keliolika sekundų pri-
valo atidengti uždangos ugnį. Ir toliau netgi pasikarto-
dama po kelias minutes. Tuo laiku artilerija su pėsti-
ninkų pagalba savo nempla ugnimi turi sudaryti vi-
są priešų antpuolio bandymus. Priėjimas parodė,
kad esant gerai artilerijai ir veikiant sudeginta su pė-
stininkais pasiekti to nesunku.

Ar žina, kaip audringoje ugnyje, svarbiausioji sa-
lyga — sudegintas priešininkų ir artilerijos veikimas. Abi
ginklų rūšys turi atidžiai sekti priešą. Pėstininkai pri-
valo toliau pranešti apie priešų antpuolio žymes ar-
tilerijai, kuri tuojuo praslinkus keliolika sekundų pri-
valo atidengti uždangos ugnį. Ir toliau netgi pasikarto-
dama po kelias minutes. Tuo laiku artilerija su pėsti-
ninkų pagalba savo nempla ugnimi turi sudaryti vi-
są priešų antpuolio bandymus. Priėjimas parodė,
kad esant gerai artilerijai ir veikiant sudeginta su pė-
stininkais pasiekti to nesunku.

Ar žina, kaip audringoje ugnyje, svarbiausioji sa-
lyga — sudegintas priešininkų ir artilerijos veikimas. Abi
ginklų rūšys turi atidžiai sekti priešą. Pėstininkai pri-
valo toliau pranešti apie priešų antpuolio žymes ar-
tilerijai, kuri tuojuo praslinkus keliolika sekundų pri-
valo atidengti uždangos ugnį. Ir toliau netgi pasikarto-
dama po kelias minutes. Tuo laiku artilerija su pėsti-
ninkų pagalba savo nempla ugnimi turi sudaryti vi-
są priešų antpuolio bandymus. Priėjimas parodė,
kad esant gerai artilerijai ir veikiant sudeginta su pė-
stininkais pasiekti to nesunku.

ir niekas... mobilizuoti... ar gali ištar-
nave... Red.

Su pagarba
Karmėnas-Zagorskis.

Redakcijai, jūsų žingsnis priedų negauna. Okupuojamose savanoriai gali būti pašalinami, bet kita problema ta, pačia diena vėl bus pašalinti kaip pasekė mūsų... Red.

Gerbiama "Kario" Redakcija!

Mažieji kariai, ir esant vėdai. Mažieji kariai, ar gali gauti maisto žmona pašalpos ar ne? Ir jeigu gali, tai kiek? Jeigu aš pats esu su laipsniu viršylos.

Su pagarba viršylos Sulcius.

Užuovimas neišvengiamas: ar tarptautinė mobilizacija, ar sąjunga ir kada vėdai ar kariuomenėje, ar ankščiau, todėl atsakyti negalima. Red.

Gerbiama Redakcija!

Prašau paaiškinti ar kariai, kurie nemoka dėmės darbų (visokie specialistai), bus tuo metu pašalinti, ar ne, laimės jais pačiu būdu. Red.

Tas klausimas dar neišrištas. Red.

Savanorių įstojęs tarnauti Liet. Kariuomenėje. Esu gimęs 1895 m. Vilkaviškio apskr. (šiuo metu Vilkaviškio apskr. dar nepažinti). Tai kaip Vyr. Raštininkas, ar galima išvaduoti iš Kariuomenės? "Karyje" buvo paaiškinta, kad jaun. ir vyr. Raštininkai tai ne taip. Vyr. Raštin. J. A.

Savanoriai pašalinami iki 203 metų, taip pat ir raštininkai, dabar vėdai nepažinti. Red.

Prašau man paaiškinti, mano klasėse. Tarp naujų savanorių L.K. nuo pradžios 1919 m. Taip pat pildyti organizuojant pionierius, mūsų kariuomenės. Niekur nėra nusikaltė. Galėčiau gauti iš valdžios žemės. Bet ar galima grįžti į Ameriką, ar ne, kurioje man pavesta. Nipildyti sąjungos reikalinga stabilizacija, stovyklavimas. Tai reiškia, kad valdžios žemės, ar galiu gauti be komandavimosi kariuomenėje, iš valdžios, medžio, kaip vis savanoriai, stovyklavimas? (Vytisio...)

Tuo klausimu kreipiu Tautos ir Žemės Ūkio departamentu, karjams žemės aprašyti. Red.

Gerbiama "Kario" Redakcija!

Mažieji kariai, ir esant vėdai. Mažieji kariai, ar gali gauti maisto žmona pašalpos ar ne? Ir jeigu gali, tai kiek? Jeigu aš pats esu su laipsniu viršylos. Su pagarba P. A. S. A.

Reikia kreiptis pas ministrą Žemės Ūkio departamentu. Red.

Gerbiama "Kario" Redakcija!

Mažieji kariai, ir esant vėdai. Mažieji kariai, ar gali gauti maisto žmona pašalpos ar ne? Ir jeigu gali, tai kiek? Jeigu aš pats esu su laipsniu viršylos. Red.

Ar galima Lietuvos armijoje nešioti... Red.

Ar galima Lietuvos armijoje nešioti... Red.

Su pagarba N. S. S. A.

Lietuvos armijoje, kol kas dar nėra... Red.

Kareivių mokykloms Lietuvių kalbos PROGRAMA. I ir II metai.

I metai.

Paukščių ir gyvulių kalba. (Ižanga str. „Vyt. vyt.“). Laukinė ir senovės žmonių kalba. Nebylinė kalba. Simbolinė kalba: įvairios veidavės ir kitos simbolizacijos ir dabar. Trumpa rašto istorija. Raštas, kaip simbolinė kalba ir jo reikšmė žmogaus gyvenime.

Pratimai, lengvai, laisvai skaityti. Straipsnelių aiškinamasis skaitymas. Liaudies dainų, ypač turinčių sąryšio su kariuomenės gyvenimu, aiškinamasis skaitymas, jų atpasakojimas ir mokymasis mintinai (Pavyzdžiui: „Eina garzas nuo rubežiarės“, „Jau ir atlekė gulbių pulkelis“). (249 p. Petro Klūno Skaitymo knygoje). Deklamavimas.

Senovės lietuvių gyvenimo pažinimas iš skaitomųjų ir nagrinėjamųjų žmonių dainų.

Raidžių ir y vartojimas. Jų skyrimas ausimi ir nurodymas nekurių taisyklė (pav., avis—avyš, antis—antys, mągytė, ūnytė, mamytė ir t.t.). Raidžių e ir ē vartojimas; nurodymas nekurių taisyklė (pav., gies—gėš, iz—izė, lėpa—lėpė, plėmė—plėmė, žėmė—žėmė).

Raidžių i ir y vartojimas; nurodymas nekurių taisyklė (pav., bernėlis—bernytis, kėlis—kėlys, kėlis—kėlys).

Raidžių o ir ē vartojimas; nurodymas nekurių taisyklė (pav., bernėlis—bernytis, kėlis—kėlys, kėlis—kėlys).

Raidžių u ir ū vartojimas; nurodymas nekurių taisyklė (pav., bernėlis—bernytis, kėlis—kėlys, kėlis—kėlys).

Raidžių v ir v̄ vartojimas; nurodymas nekurių taisyklė (pav., bernėlis—bernytis, kėlis—kėlys, kėlis—kėlys).

Raidžių ž ir ž̄ vartojimas; nurodymas nekurių taisyklė (pav., bernėlis—bernytis, kėlis—kėlys, kėlis—kėlys).

Raidžių š ir š̄ vartojimas; nurodymas nekurių taisyklė (pav., bernėlis—bernytis, kėlis—kėlys, kėlis—kėlys).

Raidžių k ir k̄ vartojimas; nurodymas nekurių taisyklė (pav., bernėlis—bernytis, kėlis—kėlys, kėlis—kėlys).

Raidžių g ir ḡ vartojimas; nurodymas nekurių taisyklė (pav., bernėlis—bernytis, kėlis—kėlys, kėlis—kėlys).

Raidžių d ir d̄ vartojimas; nurodymas nekurių taisyklė (pav., bernėlis—bernytis, kėlis—kėlys, kėlis—kėlys).

Trumpa mūsų raštų istorija (naudotis Čurlovalėnės „Iš mūsų literatūros“ ir M. Biržiškos „Mūsų raštų istorija“). Ellėraščiu mokymasis. Raštų skaitymas pa-
 žindžiusių spaudos draudimo metu: Kudirkos Virš-
 lėnkai, Censūros klausimas ir kt.

Garsai ir raidės. Balsai ir priebalsiai. Skaitiniai ir kirtis.
 Daiktavardžiai. Tikrieji ir bendriniai. Daiktavar-
 džių skaičiai, giminės. Daiktavardžių linksniavimas.
 Būdvardis. Būdvardžių giminės ir skaitiniai. Būd-
 vardžiai paprastieji ir įvardžiuojiniai. Būdvardžių links-
 niavimas. Būdvardžių laipsniavimas.
 Skaitvardis. Skaitvardžių kiekiniai ir kelintiniai.
 Skaitvardžių linksniavimas.
 Įvardis. Įvairių įvardžių linksniavimas.
 Veiksmažodis. Veiksmažodžių skaitiniai, asmens ir
 laikai. Bendratis.
 Veiksmažodžių rūšys.
 Dalyviai, pusedalyviai ir padalyviai, kiek liečia rašyba.
 Veiksmažodžių asmenavimas. Laikai išsintiniai ir
 sudurtiniai.
 Prieveiksmis.
 Prieilinksnis.
 Jungtukas.
 Įgustakas; Išiktukai.
 Žodžio sudėtis.
 Sintaksė. Sakinys ir jo dalys.
 Sakinių skirtumai; sudėtiniai sakiniai.
 Sintaksės pilnatvė. Tiesioginė ir netiesioginė kal-
 ba. Skirtukai.
 Rašomieji darbai. Savų išpūdžių aprašymas,
 apsakojimas; prašymų, sutarčių ir vekselių rašymas.
 Dainų ir pasakų rašymas, kurias moka jie patys.

0+2	2+0	0+3	3+0	0+3	3+0
7+4	4+7	8+4	4+8	9+4	4+9
6+5	5+6	7+5	5+7	8+5	5+8
9+5	5+9	6+6	6+6	6+7	6+6
6+8	8+6	6+9	7+7	8+7	7+8
9+7	7+9	8+8	9+8	8+9	9+8

Dėstymo lentelės sudarymas lig 20. Savoka: skaiti-
 niai vienetomis dauginami.

Pastaba: Dėstymo lentelę tvarkant be vie-
 netų grupių pridėjimo, galima naudoti dėsto-
 mujų skaičių tvarkos pakėlimą. Dvizenklio skai-
 čiaus su vienzenkliu dėstymas lig 20 ir atvirkščias
 vienzenklio skaičiaus su dvizenklio dėstymas
 lig 20.

0 pam. Įmstymas lig 20.
 11-2, 11-9, 12-3, 12-9, 11-3, 11-8.
 Sav. „kelionis vienetomis mažiau“. Įmstymo taisy-
 klės: 14-5, 14-9, 13-5, 13-8, 12-5, 12-7, 11-5
 11-6, 15-6, 15-9, 14-6, 14-8, 13-6, 13-7
 12-6, 16-7, 16-9, 15-7, 15-8, 14-7, 17-8
 17-9, 18-9.

Įmstymo lentelės sudarymas lig 20.
 Pastaba: Įmstymo lentelę tvarkant, be
 vienų grupių įmstymo, galima naudoti mažin-
 tojo liekana pakėlimą.
 Iš dvizenklio skaičiaus vienzenklio imsty-
 mas lig 20.
 Iš dvizenklio skaičiaus dvizenklio imstymas
 lig 20.

Skirtinis skaičių sulyginimas.
 7 pam. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 8 ir 10 paimti 2
 kartą, 1, 2, 3, 4, 5, 6 paimti 3 kart, 1, 2, 3, 4, 5 pa-
 imti 4 kart. Daugybės ženklas X. 1, 2, 3, 4 padau-
 ginti 5 kart, 2, 3 paimti 6 kart, 1, 2 paimti 7, 8, 9,
 10 kartą.

Pastaba: Dauginimo lentelę sudaryti rei-
 kia, naudoti dauginamojo, arba daugintojo su-
 skirstymą grupėmis, dėstymą. Sveikų dešimčių
 ligi 100 dauginimas žodžiu; sveikų dešimčių ligi
 100 dauginimas raštu. Uždaviniai ir pavyzdžiai.
 8 pam. Savoka: talpa; išsprendimas, kėlis kar-
 tus 2 ir 3 telpa skaičiuose lig 20. Kėlis kartas 4 ir 5
 telpa įvairiose skaičiuose lig 20. Dalybos ženklas (:).
 Išsprendimas, kėlis kartas 6, 7, 8, 9 ir 10 telpa skai-
 čiuose lig 20. Talpos dalyba sveikųjų dešimčių lig
 100. Uždaviniai ir pavyzdžiai žodžiu ir raštu.

9 pam. Dydžių skirstymas į 2 lygi dalis; 1/2 svei-
 kųjų dalyba; sveikųjų dalyba iš 2 ir lig 10 ir lig 20. Dy-
 džių dalyba 4 lygoms dalims; 1/4. Sveikųjų dalyba iš
 4 lig 20. Uždaviniai ir pavyzdžiai žodžiu ir raštu.
 10 pam. Dydžių dalijimas į 8 lygias dalis; 1/8
 sveikųjų dalyba iš 8 lig 20. Dydžių dalijimas į 3 ly-
 gias dalis; 1/3; sveikųjų dalyba iš 3. Dydžių ir sveikųjų
 dalyba iš 6 ir 1/6. Dydžių ir sveikųjų dalyba iš 5 ir 1/5.
 Sveikųjų dalybos lentelės lig 20 sudarymas.

Pastaba I: Dalybos lentelę sudarant pa-
 tarinama naudoti šias priemones: faktinė dalyba,
 dauginimas ir (paskirstymas) sudėdymą dalija-
 mojo dalimis dalyklo karabinomis.

Pastaba II: Teikti prailmus, kuriais re-
 kalaujama rasti 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 1/6, 1/8, 1/9, sveikųjų
 dalių.

11 pam. Dalybos lentelės sudarymas lig 20.
 Sveikųjų dešimčių lig 100 dalijimas, kuomet dalniuo
 gaunamas sveikųjų dešimčių pavidaletis. Uždaviniai ir
 pavyzdžiai.

12 pam. Sveikųjų lig 100 žodžiu ir raštu. Vien-
 zenklis ir dvizenklis skaičius, dvizenklis su vienzen-
 kliais skaičiais dėstymas. Savoka: kėliai vienetais pa-
 didinti.
 Vienzenklis su dvizenkliais dėstymas.

Kareivių Mokykloms
Aritmetikos ir geometrijos mokslų
PROGRAMA

(išskirstyta atskiromis pamokomis)
 I ir II metai.

ARITMETIKA.
 I metai.

50 pamokų.

1 pam. Skaičiavimo reikšmė gyvenime. Skai-
 čiavimo ir skaitmenų atsiradimo istorija. Įvairios skait-
 menų sistemos: (aukštinių žmonių, romėnų, arabų tal-
 čiai).

2 pam. Patikrinimas žodžiu iš aritmetikos klausy-
 tojų tarpe. Tiesioginis ir atvirkščias skaičiavimas lig 20.
 Tiesioginis ir atvirkščias skaičiavimas lyginiais ir nely-
 giniais skaičiais nuo 1 lig 20. Skaičius ir skaitmuo.
 Skaitmenys: 1, 3, 4, 6, 9. Dėstymas žodžiu lig 10. Ženk-
 las + ir -. Dėstymo pavyzdžiai raštu: 1+3=, 6+3=,
 3+1=, 3+6=.

3 pam. Skaitmenys: 2, 5, 7, 8, 10. Įmstymas žod-
 žiu lig 10. Ženklas =. Įmstymo pavyzdžiai raštu lig
 10. Steksnis, aršma; steksnis, pėda; savaitė, diena;
 maišyto dėstymo ir įmstymo pavyzdžiai lig 10. Skai-
 čiuose žodžiu sveikomis dešimtimis lig 100. Skaičiuotė
 raštu sveikomis dešimtimis lig 100.

4 pam. Dėstymas sveikomis dešimtimis lig 100
 žodžiu; dėstymas sveikomis dešimtimis lig 100 raštu;
 Įmstymas sveikomis dešimtimis lig 100 žodžiu; Įmsty-
 mas sveikomis dešimtimis lig 100 raštu. Maišyto svei-
 komis dešimtimis lig 100 uždaviniai ir pavyzdžiai
 sprendžiami žodžiu ir raštu.

5 pam. Rašto skaičiuotė nuo 11 lig 20.
 Dėstymas, kaip naujas skaičiavimo vienetas. Dėstymo
 lentelė lig 20.

Dviženklis su dviženkliais dėsytmas (vienetų suma nepažėna 9).

Dviženklis su dviženkliais dėsytmas, kai vienetų suma pažėna 9, ketėto skaičių dėsytmas.

Pastaba: Atkreipti dėmesij 2-ju lygių dėsytmas pėdė.

13 pam. Vienženklis skaičius ir dviženklis imstymas.

Savoka: „Mažais vienetais sumazinti“. Dviženklis skaičius ir dviženklis imstymas, kai turėto pirmo grėis vienetų skaičius yra didesnis už atėminio vienetų skaičių. Dviženklis skaičius ir dviženklis imstymas, kai atėminio 1-ino ardo vienetų skaičius yra didesnis už turėto vieneto skaičių.

14 pam. Daugybės lentelė ir 2, 4 ir 8 vienženklis skaičių, 2, 4 ir 8 talpa dviženkluose skaičiuose, kai dalmuo vienženklis skaičius. Daugybės lentelė vienženklis skaičių ir 3-ju. Savoka: „Keletą kartų padidinti“.

15 pam. Daugybės lentelė vienženklis skaičių ir 6. Daugybės lentelė vienženklis skaičių ir 9, 3, 6 ir 9 talpa dviženkluose skaičiuose, kai dalmuo vienženklis skaičius.

16 pam. Daugybės lentelė vienženklis skaičių ir 5. Daugybės lentelė vienženklis skaičių ir 7, 5 ir 7 talpa dviženkluose skaičiuose, kai dalmuo vienženklis.

17 pam. Skaičių dalyba ir 2, 4 ir 8, kai dalmuo vienženklis.

Savoka: „Sumazinti kelis kartus“.

18 pam. Skaičių dalyba ir 3, kai dalmuo vienženklis. Skaičių dalyba ir 6 ir 9, 5 ir 7, kai dalmuo vienženklis.

Pastaba I: Daugybės lentelę susstatant, reikia šias priemones naudoti: dėsytmas, dauginamųjų pasikeitimas, dauginamojo arba daugintojo grupėmis ir suskirstymas ir nuosakiu dauginama daugintojo dalikliais.

Pastaba II: Aukščiau pažymėtiems dalybos pavyzdžiams naudoti šias priemones: dalmuojo suskirstymą dalyklio kartotinėmis grupėmis ir nuosakia dalyba ir dalyklio dauginamųjų.

19 pam. Dauginimo lentelės susstatymas. Uždavinių ir pavyzdžių sprendimas, kur reikalaujama: „padauginti skaičių kelionis vienetais“ ir „padauginti skaičių keletą kartų“.

20 pam. Dviženklis skaičius ir vienženklis dauginimas. Vienženklis skaičius ir dviženklis dauginimas. Susekimas talpos dviženklis skaičius dviženklis. Pėdas, svaras, lotas. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

21 pam. Trupmenų $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ ir $\frac{1}{8}$ gavimas, trupmenų žymėjimas, veiksmas su šiomis trupmenomis.

22 pam. Trupmenų $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{9}$ ir trupmenos $\frac{2}{3}$, $\frac{1}{2}$ ir t.t., jų žymėjimas ir veiksmas su šiomis trupmenomis. Susekimas vienos arba kelių skaičiaus dalių.

23 pam. Dalyba ir vienženklis skaičiaus: dešimčių ir vienetų skaičius kartotinis dalyklio. Kitų skaičių ir vienženklis dalijimas lig 100. Vienženklis skaičiaus dviženklis talpa: dešimčių ir vienetų skaičius kartotinis dalyklio. Vienženklis skaičiaus kituose dviženkluose talpa. Kartotinis sulyginimas.

24 pam. Dydžių dalijimas ir 10 lygių dalių $\frac{1}{10}$ ir kelių dešimčių dalių savoka.

Skaičių dalijimas ir 10, dalmis ir talpa. Uždaviniai ir pavyzdžiai, kuriuose reikalaujama sumazinti kelionis vienetais (ir sumazinti keletą kartų). Uždaviniai ir pavyzdžiai, kuriuose reikia išpėsti, kelionis vienetais vienas skaičius didesnis ar mažesnis už kitą, ir kelis kartus vienas skaičius didesnis ar mažesnis nei kitas.

25 pam. Dydžių dalijimas ir 12 lygių dalių $\frac{1}{12}$ savoka. Skaičių dalijimas ir 12 lygių dalių. Skaičių da-

lybinimas ir 10 lygių dalių. Aršina ir vertikas. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

26 pam. Skaičių dalijimas ir dviženklis lig 100. Pėdas ir colis. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

27 pam. Išeito kurso kartojimas.

28 pam. Skaičiuoti ligi 1000 žodžiu. Šimtas, kaip naujas skaičiavimo vienetas. Skaičiuoti ligi 1000 skaityklėmis. Skaičiuoti ligi 1000 raštu; triženklis skaičius.

29 pam. Dėsytmo būdai ligi 1000 žodžiu; vienženklis, dviženklis ir triženklis skaičių su dviženklis ir triženklis dėsytmas. Sutrakti dėsytmo būdai. Pavyzdžiai.

30 pam. Imstymo būdai ligi 1000 žodžiu; vienženklis, dviženklis ir triženklis atėminys. Sutrakti imstymo būdai. Pavyzdžiai.

31 pam. Dauginimas žodžiu ir vienženklis skaičiaus ligi 1000. Dviženklis skaičiaus talpa triženklis, kai dalmuo vienženklis.

32 pam. Daugybė ir 10 ir 100. Plačių ženklais auksinas, skatikas, rublis, kapeika; markė, fenigas; frankas, santimas; doleris, centas. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

33 pam. Dauginimas ir skaičiaus sveikomis dešimtimis pažymėto. ir dviženklis skaičiaus dauginimas ligi 1000.

34 pam. Sutraktas dauginimo būdas ir 9 ir 99. Susekti sveiką skaičių, kai duota jo viena dalis.

35 pam. Dalijimo būdai ir vienženklis skaičiaus žodžiu. Dalijimas ir 10 ir 100. Dalijimo būdai ir sveikųjų dešimčių ligi 1000. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

36 pam. Dalijimo būdai ir dviženklis skaičiaus, kai dalmuo vienženklis. Sutraktas dauginimo būdas ir 5 ir 25. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

37 pam. Vienženklis skaičiaus talpa triženklis skaityklis. Dešimties ir šimto talpa triženklis skaityklis. Skaičiaus ir sveikųjų dešimčių talpa triženklis skaityklis. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

38 pam. Susekimas sveiko skaičiaus ir jo keletą dalių. Metras, kilometras, decimetras, santimetras. Gramas, kilogramas, tona.

39 pam. Kartojimas nuo 26-36 pamokų.

40 pam. Sveikųjų tūkstančių ligi milijono skaičiuoti žodžiu ir skaityklėmis: tūkstantis, kaip naujas skaičiavimo vienetas. Sveikųjų tūkstančių ligi milijono skaičiuoti raštu.

41 pam. Dviejų klasių skaičiuoti žodžiu ir skaityklėmis. Dviejų klasių skaičiuoti raštu.

42 pam. Sveikųjų milijonų skaičiuoti žodžiu ir raštu. Trijų klasių skaičiuoti žodžiu ir raštu.

43 pam. Ryškesnė dėsytmo savoka ir to veiksmo elementari dėsytmė ir suma. Normalis raštu dėsytmo būdas. Dėsytmas skaityklėmis auks. ir skatiku.

44 pam. Ryškesnė imstymo savoka ir šio veiksmo elementari turinys, atėminys, liekana arba skirtumas. Normalis raštu imstymo būdas. Imstymo tikrinimas. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

45 pam. Imstymas raštu, kai turinyje yra nuliai. Imstymas skaityklėmis auksiną ir skatiku. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

46 pam. Uždavinių ir pavyzdžių sprendimas maišytas sudėties ir atėmies veiksmais.

47 pam. Elementaris pajamų ir išlaidų knygos vedimas ir jos balansavimas. Sėskaitis susstatymas.

48-50 pam. Išeito kurso kartojimas.

II metal.

35 p a m o k o s.

1 pam. Svarbiausių momentų ir praeitų metų kurso ligi 37 pamokos pakartojimas.

2 pam. Pereitų metų kurso ligi 46 pamokos kartojimas.

3 pam. Bedaiktis skaičius. Vieniniai matiniai skaičiai. Prancūzų ir rusų ilgio matai. Metro sąvokas. Skilimas.

4 pam. Rusų ir prancūzų svorio, gerainių ir skilimų matai.

5 pam. Ryškesnis daugybos supratimas ir šio veiksmo elementai: dauginamasis, daugintojas, sandauga. Dauginimas raštu iš vienaženklio skaičiaus.

6 pam. Dauginimas raštu iš dvizaženklio skaičiaus. Dauginimas raštu iš daugiaženklio skaičiaus. Vienženklis skaičiaus iš daugiaženklis dauginimas.

7 pam. Dauginimas raštu, kai daugintojas turi nulius (pavyzdžiui 4935×307).

Dauginimas iš skaičiaus, pažymėto vienetu su nullais.

Dauginimas, kada dauginamas arba daugintojas baigiasi nullais.

Dauginimas, kada ir daugintojas ir dauginamasis baigiasi nullais.

8 pam. Uždaviniai ir pavyzdžiai dauginimo sprendžiami.

9 pam. Ryškesnis dalybos ir šio veiksmo elementų supratimas: dalijamasis, dalyklis ir dalmuo. Dalyba raštu iš vienaženklis skaičiaus.

10 pam. Dalyba raštu, kai dalmenyje gaunami nullai.

Dalyba iš skaičiaus pažymėto vienetu su nullais. Dalyba raštu iš sveikų dešimčių.

11 pam. Dalyba raštu iš dvizaženklis skaičiaus. Dalyba raštu iš trižaženklis skaičiaus.

Dalyba raštu iš skaičiaus, turinčio galę keletą nullų.

12 pam. Uždaviniai ir pavyzdžiai dalyba ir daugyba sprendžiami.

13 pam. Sudėtiniai matiniai skaičiai. Matinių skaičių smulkinimas. Matinių skaičių stambinimas. Pavyzdžiai.

14 pam. Matinių sudėtinų skaičių sudėtis. Matinių sudėtinų skaičių atimtis. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

15 pam. Matinių sudėtinų skaičių daugyba. Matinio sudėtinio skaičiaus dalyba iš sveiko bedaiktis skaičiaus. Matinio sudėtinio skaičiaus iš matinio sudėtinio dalyba. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

16 pam. Saiko metai; mėnesiai. Kalendorius. Smulkinimas ir stambinimas matinių, laiką reiškiančių skaičių.

17 pam. Dienos pradžia; metų pradžia; 12-os ir 24 valandų laikrodžiai. Valandos tarpe sprendžiami iš 1-os valandos į kitą perėjimas; pėsčių paros tarpe sprendžiami.

18 pam. Dienos ir 2-ia dienų tarpe uždaviniai. Mėnesio tarpe uždaviniai. Vienų ir daugiau metų tarpe uždaviniai.

19 pam. Ketvirtainių matinių skaičių kartojimas. Ketvirtainiais matiniais sudėtiniais skaičiais uždaviniai.

20 pam. Trumpmenų su vardikliais: 2, 4, 8, 16, 3, 10, 100, 3, 9, 6 sudėtis ir atimtis. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

21 pam. Trumpmenų daugyba ir dalyba iš sveiko skaičiaus. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

22 pam. Pažintis su dešimtainiais trupmenomis ilg tūkstantinių dalių. Jų skaičiavimas žodžiu ir raštu.

23 pam. Dešimtainių trupmenų sudėtis ir atimtis. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

24 pam. Dešimtainių trupmenų daugyba ir dalyba iš sveiko skaičiaus. Uždaviniai ir pavyzdžiai.

25-26 pam. Procentų skaičiavimas. Vekselio pavyzdys.

27-28 pam. Dalijimas proporcingomis dalimis.

29-30 pam. Kubinių matinių skaičių kartojimas ir smulkinimas, stambinimas, sudėtiniais skaičiais.

31-35 pam. Išėto kurso kartojimas.

1 metal.

1 pam. Geometrijos pamokos ir to mokslu reikšmė. Kambario sienos, kampai; dešimtinis, dešimtinis, kvadratinis, kvadratinis kampai; dešimtinis ir geometrinis kėnas. Kubas ir jo apžvalga.

2 pam. Sienų padėtis; kambelis. Vertikalūs ir horizontalūs padėtis; kubo pagrindai. Vertikalūs padėtis.

3 pam. Kubo kampai; kampų lygibė; staigus, bukasis, smailus kampai.

4 pam. Kubo kampų briaunos ir jų skaičius. Kubo sienų kraštai ir jų skaičius. Paviršiaus supratimas.

5 pam. Linijos supratimas; linijų rūšys. Tiesių linijų brėžimas popierio, lentoje ir lauke.

6 pam. Apskritumai ir skritulys. Skritulio brėžimas popierio, lentoje ir lauke. Skritulio centras.

7 pam. Diametras ir spindulys; jų ypatybės. Skritulio stovas ir jo naudojimas įvairaus spindulio skrituliams brėžti.

8 pam. Linijų padėtis. Geometrinis ir statinis įtaisyimo principai ir vartojimo pavyzdžiai.

9 pam. Linijų kampai; jų elementai ir žymėjimas; kampų tūšys; staigus kampas; kampiniai ir jo naudojimo pavyzdžiai. Statmuo.

10 pam. Stačiakampė prizmė; jos briaunos, viršūnės ir kampai.

11 pam. Figūros sąvoka. Stačiakampis, kvadratas, trikampis ir kitos.

12 pam. Lygiagretės linijos. Jų brėžimas popierio, lentos linijos dalijimas lygiomis dalimis, naudojantis kampainiu.

13 pam. Plano supratimas. Linijų matavimas. Matavimo priemonės.

14 pam. Kampų lyginimas. Statkampio ypatybė. Kampų mastas. Statkampiai sudaryti dviem statmenais diametrais apskritime. Lauko ir kampo gradus.

15 pam. Transportyrai; kampo matavimas transportyru; kampo braižymas transportyru.

16 pam. Skritulyje įbrėžtas stačiakampis, trikampis kvadratas. Šių figūrų kampo matavimas transportyru.

17 pam. Transportyro pagalba susekti: kiekvieno trikampio ir keturkampio kampo suma.

18 pam. Plotų matavimas: stačiakampis ir kvadratas. Stačiakampio aukštinė ir pagrindinė.

19 pam. Kvadrato plotas. Stačiakampio plotas. Paviršiaus matavimas.

20 pam. Ketvirtainių matinių lentelių; rusų matai; dešimtinis; prancūzų matai; skaitas.

21-25 pam. Išėto kurso kartojimas.

Pastaba: Ši geometrijos pamoka tvarka nėra suvis atitinka reikalingam nuoseklumui, bet nustatyta ir palikta atitvarkyti, dabar esamas lietuvių kalboje geometrijos vadovėlis.

II metal.

1 pam. Svarbiausių dalykų persių metų kartojimas.

2 pam. Linijų tiesimas ir jų matavimas lauke.

3 pam. Linijų brėžimas matavimu. Klases planas.

4 pam. Stačiųjų kampo tiesimas lauke: virvė, trikampiu ir ekeriu.

5 pam. Kampų brėžimas popierio juostele, skrituliu ir transportyru. Bendrafoniniai kampai ir jų lygibė bei išrodymo patikrinant transportyru.

6 pam. Trikampio lygibė (2 lygose sverbiuose atvežose).

7 pam. Trikampio brėžimas iš 4 pagrindinių elementų.

8 pam. Panašios figūros: ketvirtainis, trikampis ir daugiakampis.

9 pam. Stačiastampis apytikslis plano brėzimas.
 10 pam. Triašampis ir daugiašampis plotų matavimas.
 11 pam. Triašampis ir daugiašampis apytikslis plano brėzimas.

12 pam. Matavimas atstumo tarp dviejų punktu (daiktu) žemeje. 1) jei tarp jų dviejų esama tam tikro neprieinamo tarpo; 2) jei vienas jų neprieinamas; 3) jei abu neprieinami.

13 pam. Prigimamų ir neprieinamų daiktų aukštumo matavimas.

14 pam. Tūrio matavimas. Kubinių tūčių lentelė.
 15 pam. Išleito kurso kartojimas.

Aritmetikai vadovėliai:

1) M. Vasiliausko. Aritmetikos metodika (Mokytojui).

2) L. Mokai. Dėting. Aritmetikos metodika vadovėlis. (Mokytojui).

3) Pr. Mašloto. Aritmetikos uždavinynas I ir II. Geometrijai vadovėliai:

1) A. Busilas. Jaunas matavimas.

2) A. Jakštas. Pradedamosios geometrijos vadovėlis.

Pastabos: I) Patiekias aritmetikos ir geometrijos pamokų konspektas neprivalo akiai varžyti mokytoją, kuris atsizvelgiant į savo pripratimą, gali keisti nurodytą tvarką, kiek toks keitimas padarys mokymo darbą lengvesnį ir sėkmingesnį.

II) Aritmetiką ir geometriją dėstant, būtinai reikia vartoti įvairias konkrečias priemones, figūras, vaizdus, raštą.

III) Naujiems skaičiavimo būdams geriau ir greičiau suprasti, jau pirmais mokymo metais, galima vartoti skaičiavimo žodžių pirmosios skaitmenų skaičiavimo raštą.

IV) Visi naujai išaiškinti skaičiavimo būdai, privalo būti taikomi mokinių sąstoviniuose pašymėtikų pats skaičiavimo procesas taip nuosekliai būtų įrašytas, kad mokinys visuomet galėtų atminti ir suprasti, kas jo bus užmiršta.

V) Uždaviniai privalo būti intami iš arifmos ir žinomos klausytojams srities; reikia, kiek galima, patikėti klausytojams siūlyti uždavinius pagalvoti.

Užsienių spauda.

Lenkų „Melbonowia“ rašo, kad Lenkija renka darsi arkl ekonomines pražūtes. Nuo mūsų pastangų — saukia laikraštis — ingoras valios pareina, ar ji sugrius mirtinai, ar laimingai išvengs pražūties.

Lenkų „Dzienik Berlinski“ praneša iš Viena, kad balsavimas atidėtas iki vasario 15 d. de plebisito išpletinimo ant Lydos apskrictio ir Gardino žemės dalies. Tas pats laikraštis rašo, kad žydų demokratine dalis sutikusi dalyvauti rinkimuose.

Lenkų „Katorik“ rašo, kaip Lietuvoje persekiojami lenkai. Paskutiniomis savaitėmis buvę mesta kelius kariūs rinkimų granatų lenkų gyventojų namus. Lenkų mokyklos esa visai panaikintos. 8 Trakų apskrictio valsčiuose kuriuose buvę 40 lenkų mokyklų, dabar nebėsa nė vienos. Tarp lietuvių visuomenės esa ir palankių lenkams, bet — pripazįsta laikraštis — kad tokių esant mažai. Je aiško negon padaryti prieš valdžia; nedaug ta leturi itakes ir visuomenės nomonės.

— Kad lenkai begėdiškai meluoja, tai mes jau prie to pripratome. Bet iš jų darbu matyti, jog jie nori, kad taip mes persekiotume juos. Tai vergu ar ties pasinaudojime taisia „graziata“ pavyzdžiais.

Vokiečių „Dieneger Zeitung“ rašo, kad pulkininkas Chardigny padavęs Lietuvos valdžiai rašiką nurodydamas, kad geležinkelio linija Vilnius — Daugpilis atidėdama Lenkijai ir plebisitas. būsiąs tikrai į vakarus nuo tos linijos. Lietuvos valdžia atgaskanti nuo plebisito Vilniaus srityje.

Lenkų „Robornik“ rašo, kad Paderevskis reikalauja iš valdžios žėdo išmokėti jam 700 tūkstančių frankų už išlaidas užsieniuose.

— Laikraštis spėja, kad tai būsią išlaidos tam ballui, del kurio vienas anglų diplomatas išsitaręs, kas tai per šalis, kurios atstovas elgetauja ir vieną ranką tiesia prašydamas padėti kovoti su šikine, kita gi švaisto didžiausius pinigūs iškilmingai baliama.

Žinios.

Lietuvoje.

Kariams vakarai. 6 p. P. Kun. Margio pulko š.m. sausio 1 ir 9 d. buvo surengta kariams vakarai. Statoma buvo „Rytojaus diena“, „Pranto gyvenimas“ ir deklamota „Artistinės pajėgos — mokytojų kuopos. Prieš valdintimus ir per antraktus griežė pulko orkestras.

Baigėsi šokiais ir žaislais.

Vikulia.

Suimti sukilėliai. Nesenai Kaune rastas ir suimtas taip vadinamas „Centralinis komunistų propagandos, reklamos, literatūros būras ir sprogstamosios medžiagos sandėlis visai partijai Lietuvoje“. Tame sandėly rasta be ko kita 15 pildų bolševikų „literatūros“ (kaip antai: „Kareivių Tiesa“, „Tiesa“, „Borba“, atsisaukimų bročiūru); tame skaičiuje buvo arī 4 pildų rusų bolševikų „literatūros“ — „Praudas“, „Blednota“ ir „Derevenskaja Žizn“. Be to rasta dar trys dėžės sprogstamosios medžiagos (dinamito) po 30 svamų kiekvienu, apie 30 neužpildytų lietuviškų pasų blankų, bikfordo šniūras su prietaisais padegti, kovinių rinkinių granatų. Kiek seniau panašių dalykų rasta ir Šiauliuose.

Neteisingas reikalavimas. Sausio 14 d. į Širvintus atvyko Tautų Sąjungos Militar. Komitetas atstovai ir pareikalavo, kad mūsų milicija sudėtų ginklus ir tuojau apleistų miestelį. Pulk. Chardigny mūsų vyriausybei pareiškė, jog mūsų civilė valdžia gali pasiūlyti neutralinėje zonoje vietinė valdžia yra neliečiama.

Nuovados vyriausinkas prieš opleisdamas miestelį teikė Kontrolės Komijėjai protestą. Širvintų gyventojai prašo apsaugos.

Zeligovskį varo iš Vilniaus. Yra žinių, kad Tautų sąjungos komiteta teikė lenkų generolui Zeligovskiui reikalavimą apleisti Vilnių.

Užsieny.

Lenkai sutinka su Tautų Sąjungos pasiūlymu. Lenkų valdžia oficialiu raštu pareiškė Tautų Sąjungai, kad lenkai sutinka su jos pasiūlymais del plebisito Lietuvos ir Lenkų ginčijamose vietose, del tarpfauninės kariuomenės ten atsiuntimo ir Zeligovskio huginklavimo arba pašalinimo iš tos srities. Be to lenkų vyriausybė šikisi, kad Tautų Sąjungos taryba žiūrės ir lenkų pareidavimų ir sutikimo padėti T. S. Kontrolės komijėjai paruošti gyventojų atsiklausimo būdą.

Lenkų valdžia mananti, kad ir mūsų valdžia esantais ošlymais sutiksanti.

Oficialinė dalis.

Armijos Teismas eidamas XXIV Karo Įstatų kn. 951 str., leško pasislėpusių nuo tardymo ir teismo

Kaltinamo 51 ir 1 d. 676 B. St. str. buvusio 4 Eivalgybos punkto viršininko padėjėjo Jono Ščemulevičiaus 22 metų, kilusio iš Vilniaus gubernijos, Alytaus apskrities, Perfojaus kaimo; žymės: aukštas, tamsiai gelsvi angliškai kirpti ūsai ir tamsiai gelsvi plaukai.

Kaltinamų 160, 163 ir 164 Karo B. St. str. str. 7 pėstininkų pulko kareivių Juozo Kavalaičio ir Juozo Gudiško: Kavalaitis kilęs iš Sakių apskrities, Žvirgzdaičių valsčiaus, Pavengrupių kaimo; žymės: —20 metų, ūgio 2 1/2 arš., mėlynos akys, šviesiai juodbrūvas, raupuotas. Gudiškis kilęs iš Sakių apskrities, Lukšių valsčiaus, Kadornių kaimo; žymės: 19 metų, ūgio 2 1/2 arš., mėlynos akys, juodbrūvas.

Kaltinamo 1 p. 558 ir 559 B. St. str. str. ir Y. V. A. J. 14 § 3 p. 1 geležinkelio kuopos puskarininkio Juozo Butrimo. 43 metų, kilusio Radviliškyje.

Visi, kas žino minimų Ščemulevičiaus, Kavalaičio, Gudiško ir Butrimo gyvenimą vietas, privalo pranešti vietinei milicijai ar artimiausiai Karo Valdžiai, kad juos sulimty ir pristatytų Armijos Teisman.

1921 m. sausio 11 d.

Redakcijos atsakymai

Klevui. Tamtos eileraštis «Naujiems metams užstojus» duoda mums daug gerų patarimų ir rodo gražias

atšvaitas. Mielas nem. tai nepasididintume, jei būtų parašyta proza. Eileraštis, kad būtų tiksliau, turėtų būti ne tik tašykiniai formos atšvaitai, bet turėtų dar būti ir grožio atšvaitai, t. y. tobulumo.

Pamestą Technikos Skyriaus braižytojo Stonio Mykolo vardu išduotąjį Technik. Sk. liudymą Nr. 2032, laikyti neturinciu vertės.

Jau išspausdintas KARIŲ KALENDORIUS

1921 metams.

Kaina 6 auks.

Reikalaukit visuose knygynuose.

— — — Rašykite „ŪKININKA“ 1921 metams! — — —

Kiek užtrukęs vėl pradėjo eiti ūkininkų reikalams skiriamas savaitinis laikraštis.

„ŪKININKAS“

„Ūkininkas“ kels akštėn ir gins visus Lietuvos ūkininkų reikalus, aiškins ūkininkus liečiančius įstatymus.

„Ūkininkas“ teiks žinių apie vidaus ir užsienio politikos padėtį.

„Ūkininkas“ rašys apie žemės ir gyvulių ūkį: duos patarimų, kaip tvaryti ūkį, kad daugiau iš jo pelno gautų, kaip apsaugoti mūsų gyvulius nuo apkrebtųjų ligų ir t. t.

„Ūkininkas“ rūpinsis supažindinti ūkininkus su įvairiomis parduodamų gyvulių ar produktų kainomis įvairiose pasaulio ir Lietuvos rinkose.

„Ūkininkas“ platina reikalingas mums žinias apie sveikatos užlaikymą.

„Ūkininkas“ duos nemažą žinių apie profesinės Ūkininkų Sąjungos darbuotą Lietuvoje ir užsieny.

„Ūkininkas“ turės praktiškų žinių skyrių (informacijų) ir talpins atsakymus į paklausimus ūkio reikalais.

„Ūkininkas“ eis reguliariškai kas savaitę.

Bendradarbiaut „Ūkininke“ pasižadėjo Steig. Seimo Ūkin. Sąjung. frakcijos nariai. Specialiais gi klausimais rašys mokyti agronomai, daktarai, veter. gydytojai ir kiti specialistai.

REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ADRESAS: KAUNAS, OŽEŠKIENĖS g-vė Nr. 12.

Kaina: metams 40 auksinių (20 rublių), pusei metų 22 auks. (11 rub.), ketvirčiui metų 12 auks. (6 rub.), atskiras numeris 1 auks. (50 kap.)

Redaktorius vet. gyd. P. MIKŠYS.

Leidžia: ŪKININKŲ SAJUNGOS CENTRO KOM.

Leidžia G. Št. Literatūros skyrius.

Redaguoja PerIODINIŲ RAŠŲ Redakcija.

Lietuvos Valstybės spaustuve. Kaunas, Totorių gatvė Nr. 14.